

ILLUSTRERET TIDENDE

Oatine

Alle Aldre bruger med lige Fordel
denne vidunderlige Creme

Den har en enestaaende RENSNINGSEVNE, og Huden holder sig elastisk og blød ved daglig Pleje, og samtidig beskyttes denne. Brug Sæbe og Vand sparsomt til Ansigtet, for Huden irriteres ofte, og den bliver tør og ubeskyttet. Indgnid Ansigt, Hals og Arme med OATINE og aftør Cremem igen, og De vil se Resultatet, Huden ernæres og læges, den holder sig klar og smuk. Tilbagevis alle Efterligninger og modtag kun

OATINE „HVID CREME, GRØNT LAAG“
Tube eller Krukke Kr. 2,50 og Kr. 5,00 (3 dobbelt).

Oatine SNOW

opsuges øjeblikkelig ved let Indgnidning, den er velgørende, kølende og stimulerende, og Huden bliver klar, mat og smuk. Krukke Kr. 2,50 og Kr. 5,00. **OATINE SÆBER** er mere end dobbelt saa drøje som andre Sæber, pr. Stk. Kr. 3,00, Kr. 2,00 og 75 Øre. — Faas overalt.

— Tilkendt 10 Grand Prix og Guld Medailler —

THE OATINE COMPANY
København, London & Paris
Kr. Bernikowsgade 1 — TELEFON 8381

I SELSKABET TIL BEVARELSE AF ILLUSTRERET TIDENDE, DER ER EN SELVEJENDE INSTITUTION OG ET FORETAGENDE AF NATIONAL KARAKTER, OPTAGES SOM PASSIVE MEDLEMMER OG FRIABONNENTER ENHVER, DER AF INTERESSE FOR SELSKABETS FORMAAL ØNSKER AT SLUTTE SIG TIL DETTE MOD ET AARSBIDRAG AF
25 KR.

INDMELDESESKORT OG VEDTÆGTER UDLEVERES I ENHVER BOGHANDEL OG TILSENDES FRA SELSKABETS KONTOR

KONGENS NYTORV 21. KØBENHAVN K.
TELEFON: CENTRAL 8338

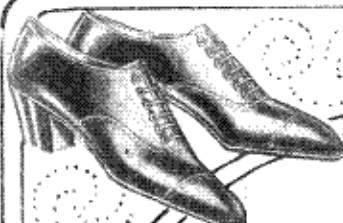
PROTEKTRICE
H. M. DRONNING
ALEXANDRINE

VÆVESTUEN

SELVEJENDE INSTITUTION
UNDER HANDELSMINISTERIETS KONTROL
KUNSTNERISK LEDER: PROFESSOR ANTON ROSEN
UDSALG: V. BOULEVARD 10 • TELEFON BYEN 7402
FORSØGSVÆSTUE: AABOULEVARD 3
TELEFON NORA 3196 • KØBENHAVN
DET TØNDESKKE KNIPPINGSDEPOT FOR KØBENHAVN:
SALOMON DAVIDSEN JUN. ØSTERGADE 49

DET TØNDESKKE
KNIPPINGSDEPOT
FOR DANMARK
V. BOULEVARD 10

UNDER VORT

Aarlige Udsalg

REALISERES HELE VORT
KURANTE LAGER AF 1ste KLs

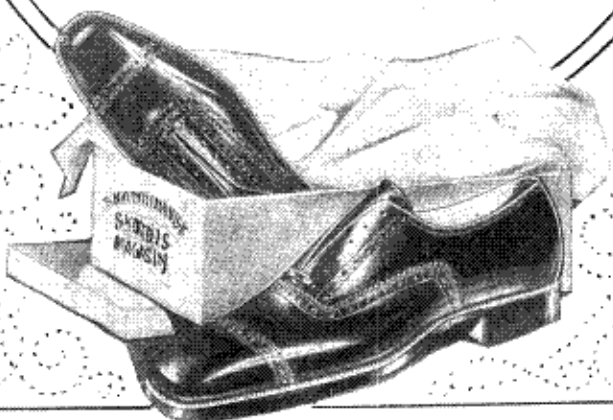
Herre-, Dame- og Børne-

Fodtøj

10—50 % under Prisen.

SKANDINAVISK
SKOTØJS MAGASIN

ØSTERGADE 55 — TEL. 3511, 9611, 13411

64 · AARGANG
GRUNDLAGT · 1859

REDAKTION: LOUIS BOBÉ · N. V. DORPH · SOPHUS MICHAELIS

NUMMER · 18
28 · JANUAR · 1923

JOHANNES HAGE OG NIVAAGAARD-SAMLINGEN

AF KARL MADSEN

TRODS sin urimelige Uvilje mod at lade sig portrætteret lod Johannes Hage sig for et Par Aar siden bevæge til at sidde Model for Brandstrups Buste paa Kunstmuseet. Den gengiver tro hans Udseende, saaledes som Aarene havde formet det, et karakterfuldt Hoved, hvis kraftige Træk præges af hans til det sidste stedse lige fyrige Sjæl. Han fastholdt stædigt sine egne Meninger og tabte ikke Troen paa sin Ungdoms Idealer. Mange kaldte ham for en Don Quixote. Hans Hjerne var dog for klar til, at han nogen Sinde lod sig narre af et ydre Skin. Han havde kun Spanierens ædle Egenskaber, Æresfølelsen, Riddersindet, Godheden, Mod til Kamp for hvad der syntes ham Ret, Vilje til at støtte de svage og afhjælpe Nød.

Busten vil engang faa Plads i den Samling, han har skabt og givet os. Portrætbilleder i dens danske Del siger os, at han tilhørte en kultiveret Slægt med Sans og Ærbødighed for Kunst. I sine yngre Aar købte han jævnligt Malerier af gode danske Kunstnere, derimellem et fremragende Arbejde af Købke. Paa Marstrands Auktion i 1873 fik han nogle navnløse gamle Malerier uden dengang at tænke paa at blive Samler af ældre Kunst. 25 Aar senere fristedes han af et Tilbud paa Billeder med store Navne fra Fyrst Putbus paa Rygen. Da han fra Krigen kendte Kaptajn Grünwaldt og vidste, at denne var en lige saa forstandig som

ivrig Kunstelsker og Samler, fik han ham med derned, og fra den i Tyskland berygtede Samling lykkedes det dem at hjemføre nogle jævnt gode Billeder. Kaptajn Grünwaldt tilskyndede

Hage til at fortsætte med Erhvervelser af ældre Malerkunst. Det var en Op-gave, Danmark i det 19de Aarhundrede helt havde forsømt; den var bleven afvist af Staten og havde kun lejlighedsvis fristet Carl Jacobsen, hvis Hovedinteresse var Skulptur. For Johannes Hage var der her et Virkefelt med mange Tilløkkelser. Han havde Evne og Vilje til at bringe Ofre for at erhverve gode Kunstværker; det var ham ingenlunde ukært, at ogsaa hans Handelstalent i dette Tilfælde maatte tages i Brug. Tillige var det Eventyret med dets Overraskelser, dets Farer, dets Kampe og dets Sejre. Det var endnu mere, noget endnu bedre. Det var en sand patriotisk Gerning at skaffe værdifulde Berigelser til vort paa god ældre Kunst beklageligt fattige Land.

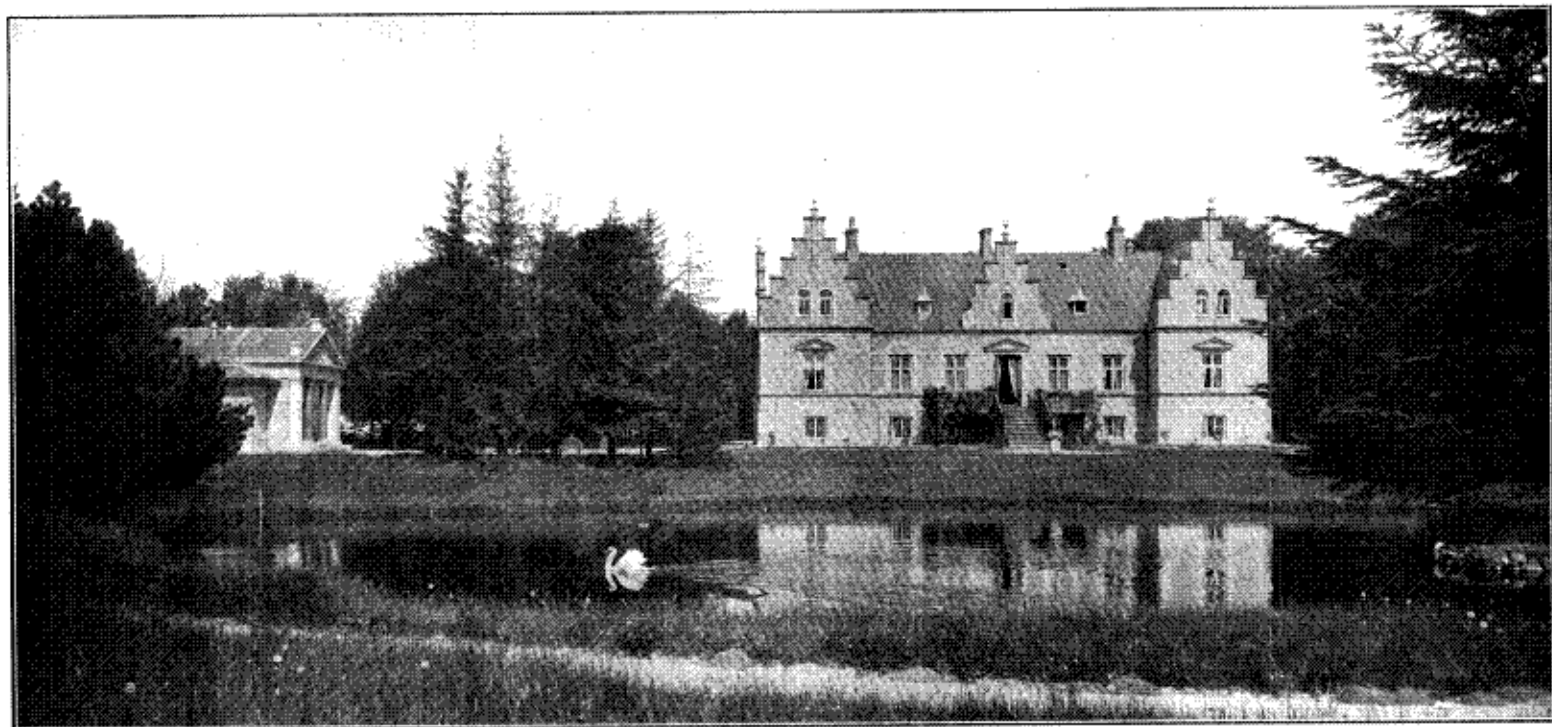
Johannes Hage var da alt en ældre Mand, nær de 60. I en halv Snes Aar drog han jævnligt ud i Eu-

ropa paa Erobringstogter. Oftest var han ledsaget af Kaptajnen; ogsaa andre Raadgivere har han undertiden benyttet. Han reftede sig dog ikke altid efter disses Raad, ogsaa paa dette Omraade fulgte han sit eget Hoved; hans egen Smag har været afgørende for Valget af de Billeder, han indlemmede i sin Samling.

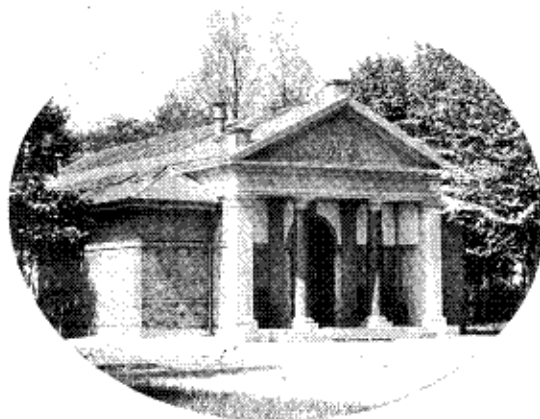
JOHANNES HAGE

L. Brandstrups Buste paa Statens Museum for Kunst.

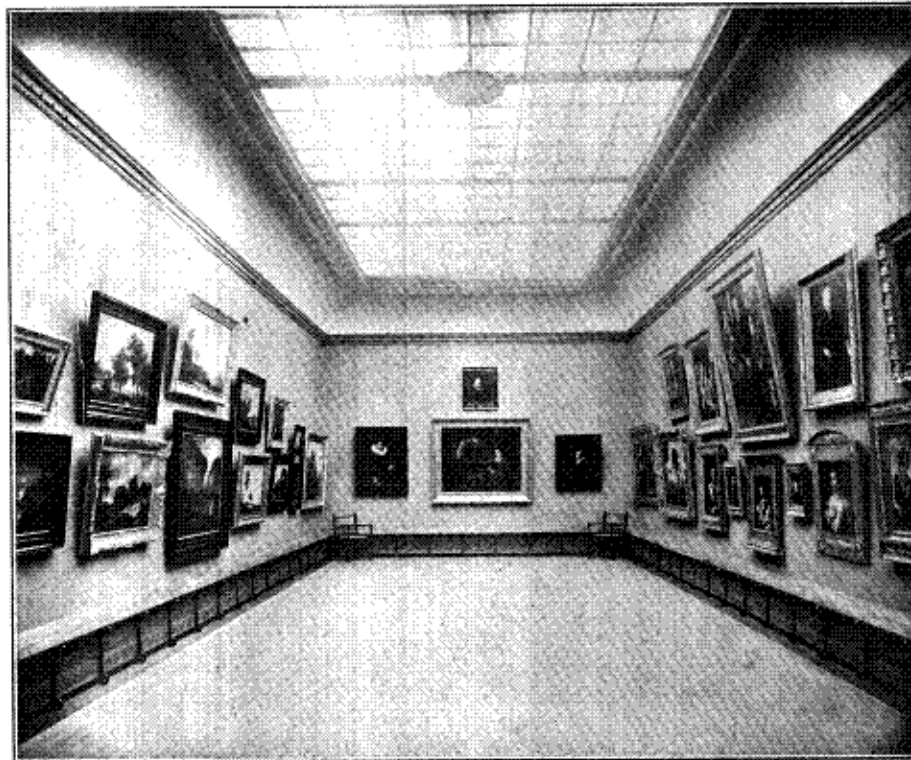
Nivaagaard set fra Haven. Til venstre Museet.

Jagtudbyttet var vekslende. Fra Svejts kom en Berchem, fra Rom en Ostade, fra Paris over Antwerpen Rubens' statelige Portræt af en kærnesund og dygtig Herre, aabenbart en Maleren sympatetisk Model. En Kunsthandler i Paris tilbød et stort, Rembrandt tilskrevet Maleri til en forholdsvis beskeden Pris, hvis Sagskundskaben vilde attestere Navnebestemmelsens Urigtighed. Attesten var let at skaffe; Billedet er et ualmindeligt farveskønt Billede af Ferdinand Bol med en stemningsfuld Skildring af den hellige Families Hvile i Bethlehemsstalden. Samme Steds erobredes det nydelige lille Mand-

Museet.

portræt, tilskrevet og senere fraskrevet Giovanni Bellini, til hvem Gronau nylig — hvad Hage ikke oplevede at erfare — atter har henført det. Aarene 1902 til 1904 bragte den rigeste Høst. En autentisk Rembrandt, et karakteristisk og udmærket bevaret Dameportræt fra det Aar, da den unge Mester ved Billedet af Dr. Tulps Anatomiforelæsning fik Ry i Amsterdam. En kostelig Jan Steen i det Billede, hvor han har godtet sig over sine egne livlige Poder, fremstillet den ældste Piges husmoderlige Bekymring ved at bage Pandekager til sine Søskende, medens hendes lange Broder faar Kattekillingen

Det indre af Nivaagaard-Museet.

til at mjave og Hunden til at bjæffe. Hobbemas »Vandmølle«, der tidligere havde været i dansk Eje, og som det derfor var Johannes Hage en særlig Glæde at tilbageerobre for Danmark. Mange andre smukke hollandske Billeder, de var lettest at faa. Men intet af de hollandske Landskaber kan maale sig med Claude Lorrains pøesirige Skildring af Lyset og Luften i et underskønt Eventyrrige, hvor under de pragtfulde Trægrupper, der hæver sig frem mod disige Toner i vidtstrakte Sletter og fjerne Bjerge, Arkadiens Hyrder begynder deres Dans, medens

den hellige Familie drager forbi Oldtidsbygningers Rester. Sammen med Hobbemas Mølle kom to anseelige italienske Billeder: Veroneses Fremstilling af en af Venedigs selvbevidste skønne Damer og Lorenzo Lottos mere solide, i alle Maader udmærkede Mandportræt.

Der kom ogsaa enkelte gode Sager fra andre Egne af Kunstens Riger, lidt af gammel nederlandsk Malerkunst, lidt af tysk, et Par store Dobbeltportrætter af den elskværdige og dygtige flamske Maler Cornelis de Vos. Efterhaanden forekom det Johannes Hage ønskeligt at fremskaffe et eller andet udmærket Værk af den i vort Land kun svagt repræsenterede

Ferdinand Bol: Den hellige Familie.

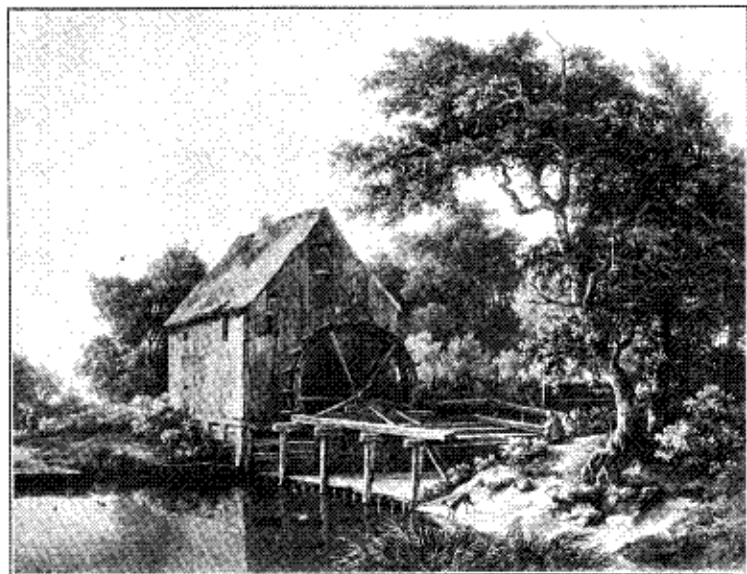
de store italienske Malerkunst. Det skræmmede ham ikke, at et saadant kun lod sig erhverve for en betydelig Sum. I 1907 købte han af Sir G. Donaldson Luinis Billede. Ved en Klippevæg, hvor Alpeviolen blomstrer, bøjer Jomfru Marie sit fine Hoved i kærlig og beundrende Beskuelse hen over den prægtige Dreng, hun holder i sit Skød. Billedet er ikke fuldkomment bevaret og ikke heldigt restaureret, men et virkeligt Me-

sterværk, endda — hvad Johannes Hage tillagde stor Betydning, — et Mesterværk af den Art, der ikke blot opnaar Kenderes Anerkendelse, men virker umiddelbart indtagende selv for den mindst kunstkyndige Betragter.

Nivaagaard-Samlingen havde allerede i 1903 faaet en særlig Bygning og var bleven offentlig tilgængelig. I 1908 blev den en selvejende Institution med den Bestemmelse, at

Claude Lorrain: Landskab med Flugten til Ægypten.

Hobbema: Vandmøllen. (Fra Kong Christian VIII's Samling).

Bernardino Luini: Madonna med Kristusbarnet.

den tidligst syv Aar efter Stifterens Død kunde indlemmes i Københavns Kunstmuseum, hvis dette af den for Nivaagaard-Samlingen indsatte Bestyrelse vedtoges enstemmigt paa Møder med et Aars Mellemlum. Efter 1908 har Samlingen faaet nogle gode Berigelser, især i den danske Afdeling, og Hages usvækkede Interesse for at tilføre Danmark Skatte af ældre Kunst viste sig ved hans Bidrag til Kunstmuseets Køb af Jordaens' store Billede i 1912, og hans Overtagelse af Stillingen som Formand i Bestyrelsen for den senere stiftede Forening af »Kunstmuseets Venner«.

Ligesom andre gode Gerninger har ogsaa Oprettelsen af Nivaagaard-Samlingen haft sin Løn i sig selv. Den har skaffet Johannes Hage mange Glæder. Jævnligt fik han Besøg af en eller anden fremragende Kunstforsker fra Udlandet. Han havde stor Fornøjelse af at vise dem sin Samling, høre deres Mening om Billederne, føre dem rundt i Parken og være dem en straalende god Vært. Særlig hjerteligt blev Forholdet til den fine og livfulde gamle Gustave Frizzoni, der ikke blot havde udmærket sig som en af de bedste Kendere af Italiens Malerkunst, men ogsaa som tapper Garibaldiist. Hans Ven Adolfo Venturi var ham beslægtet i Karakter. I Forfjor be-

Jan Steen: Børnenes Maaltid.

søgte Venturi Nivaagaard og paastod paa Hjemvejen, at det havde været ham den herligste, den mest uforglemmelige Dag, ikke alene under hans korte Ophold i Danmark, men under mange Maaneders Færden rundt om i Europa. Senere sagde en Hollænder: »Der var visselig adskillige smukke Billeder i Samlingen paa Nivaagaard. Jeg har aldrig besøgt en mere fuldkommen fredelig og tillokkende Plet end den idylliske Park med Dufften fra Æbleroserne, Fuglesangen og Udsigten over det stille Sund. Men det bedste var jo alligevel selve Manden. Jeg fik det stærkeste Indtryk af, at han i alle Maader, i Bund og Grund var en saadan Hædersmand, hvis Lige man kun sjældent træffer.« Vi, der har haft den Lykke at kende Johannes Hage, giver Hollænderen Ret.

Han har jo ogsaa oprettet og udrettet adskilligt, der sagtens maa synes mange til større Gavn for Landet og Menneskene end en smuk Samling af gamle Malerier. Alligevel vil denne ikke mindst bidrage til Taknemmelighed mod hans Navn og hans Minde. Meget kan skifte, men Glæden over svundne Tiders bedste Kunst vil sikkert ogsaa findes hos kommende Slægter.

HVER DIN FINGER —

HVER Din Finger er et Æventyr. —
De fortæller mig, naar Dagen gryer,
Sagn om fjerne Lande, hvide Byer,

blanke Kaarder, Purpurfløjls Baretter,
hede Vine, kostelige Retter,
lange dunkle dybe Elskovsnætter,

søde Løfter, Brud paa Tro og Love,
Ord der kan faa Tanken til at sove,
salig Hvile i en hvid Alkove. —

Men Dit kongelige lyse Øje,
Dine Brysters kuppelbløde Høje,
Dine florentinske Næsefløje,

Ryggens Linie, Haarets blonde Flod,
Læbens lige fine Linie Blod,
Vingesuset fra Din spæde Fod.

Sangen fra Din kyske Hofterand,
der er duftig som en Offerbrand —
disse Tanker lyser jeg i Ban.

ak Du er et Kunstværk — jeg en Mand.

Max Lobedanz.

APRIL

AF PAUL HEDEMANN
ILLUSTRERET AF H. O. B. ANDERSEN

FORAAR 1863. Morgensol. En skinnende Stribe paa skraa ind ad Vinduet, som vender ud imod Toldbodvejen. Høj, lysblaa Himmel. Lette, graaulde Skyer, som Nordvestenvinden jager hastigt hen over Byens Tage og Voldens Træer. Skyggen fra Vinduessprosserne: tegner skarpe sorte Linier paa Karmen. Et slankt Krystalglas med knoppe Bøgekviste og en tykmavet Vase med bugnende, lysrøde Tulipaner fylder Pladsen ved Siden af Fugleburet, hvor Kanariefuglen er ved at skrike Vejret af sig i jublende Foraarsalighed. Charlotte Gülденkrantz, Majorens 20-aarige Datter, gør sin Stue i Stand.

Det askeblonde, fyldige Haar, den lyse Pande, de dyblaa Øjne og den ranke Slankhed gør hele hendes Fremtræden saa indtagende smuk, at man ikke lægger Mærke til, at Næsens og Mundens større og kraftigere Træk er næsten mere mandige end ungeagtige. Hun flytter Fugleburet, Vase og Blomsterglas hen paa den lille Kommode, lukker begge Vinduer op, saa Vinden leger med de hvide Mollsgardiner. Med en broget lille Fjerkost slaar hun Støvet til Side fra Smaatingene paa Mahognibordet og fra de ovale sorte Rammer med Foreklærenes Daguerrreotypier over Sofaen, gaar af og til hen til Vinduet, ryster Kosten, ser ud — og falder i Tanker. Esplanaden og Grønningen, Volden og Kastelsgraven, de slanke Ahorn og de stærke Kastanietræer, hvor Knopperne nu er ved at brunblankes, Stærerne, der skriger og kvækker og fløjter og slaar Triller derovre. Hvor hun dog kender det hele igen og elsker det som det Foraar, hun favuede, da hun som lille Pige paa Smedelinien Grøftekant samlede Følfod og Smørblomst og Violer. Hun har Lyst til igen som da at rode i Mulden, lugte den, mærke den, — til at strække sig i det spirende grønne, ja, at rulle sig ned ad Skrænten og at føle Foraarets Sang i sit eget Blod. Volden. Hun elsker den. Og hader den, fordi den stænger. Hun har Lyst til at synge Vaarens Pris, men som Fuglen i Buret derhenne i Længsel efter at sprænge Tremmerne. — »Lottchen. Vær doch vorsichtig.« Majorinden gaar gennem Stuen og ser Datteren ved Vinduet. »Tag dig doch wenigstens din Sjal paa.« Charlotte lægger mere Mærke til den holstenske Klang i »dog« og til Betonningen af »for« i forsigtig end til den lille søde Mors omhyggelige Venlighed, da hun nu selv lægger hende det glatte, hvide Langsjal om Skuldrene og kysser hende paa Kinden. »Vær doch vorsichtig.« Har det ikke altid været den svagelige Mors Omkvæd — og paa en Maade de andres ogsaa. Jo, hvor er de alle tre gode og omhyggelige, baade Papa og lille Mor, og Søster Jette med trods af hendes Særhed: værne, pleje, passe »Lottchen.« — af lutter Kærlighed naturligvis, det vil de alle. Men hvad er Maalet dermed? Er det ikke en lille Smule af Forføngelighed? Jo, hun veed godt, de nyder, hun ser godt ud; det er saa kønt at have hende om sig og at tænke sig Livet fortsat i hendes, helst som en »godt gift« Frue i et stort, smukt Hus, — hvor hun kan »feteres,« og Glansen fra hende kan falde paa de andre

Hun falder igen i Tanker ved det aabne Vindue. Jette plejer at drille hende med, at hun stirrer og er distrairt. Er det særlig i denne

Formiddagstime, da Alfred Bruun saa ofte rider forbi — alene eller med sin unge Kammerat? Alfred. Jo, det er ham, der skal være Fortsættelsen, det forstaar hun nok. Fars Adjudant, Familiens Husven, hendes egen Barndoms Legekammerat. Den rare Alfred — den korrekte — den opmærksomme — ikke at forglemme den rige Agents eneste Søn

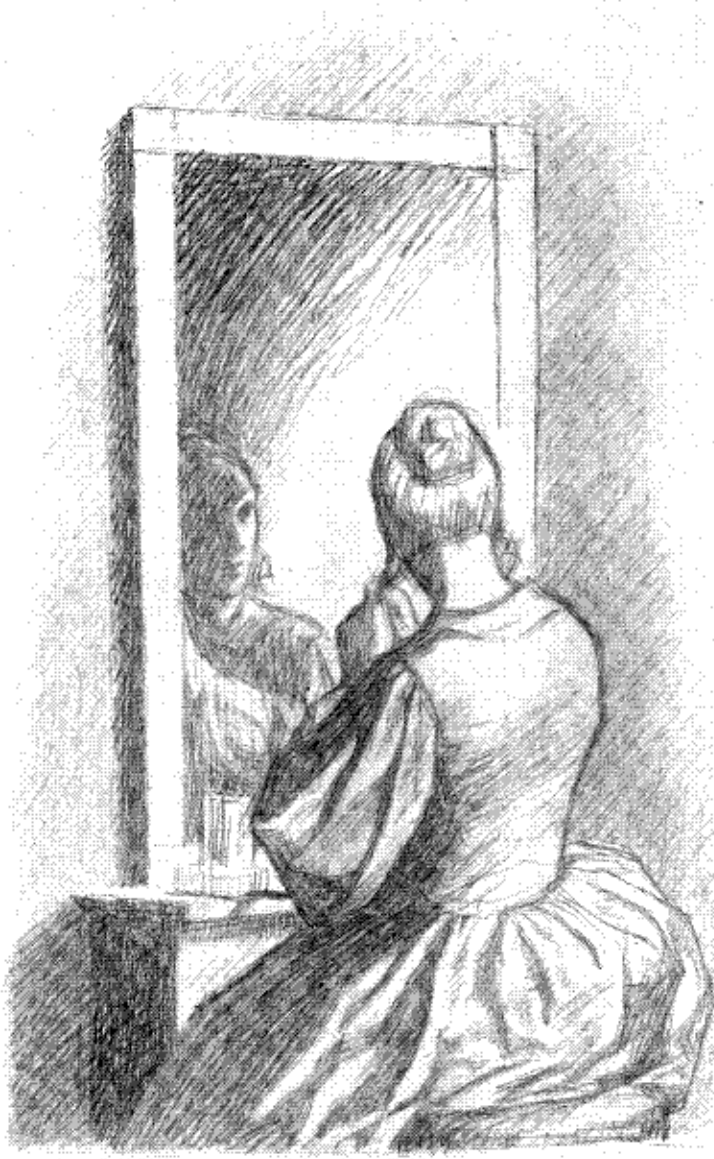
Et Vindpust faar Vinduerne til at klapre. Solen er pludselig borte; en Byge kommer jagende. Hun lukker Vinduerne igen. Først dansende lystige Fjerfugle, som har Tid at boltre sig op og ned og frem og tilbage, men snart smaa ilsomme Fug, der pisker paa hverandre nedefter, nedefter, til det ligefrem regner med Sne, for saa pludselig at holde op igen. Solen skiner. Alt det vaade derovre paa Volden glitrer som blanktpoleret. Vinduet kommer atter op.

Ja, nu er du ikke forsigtig, Charlotte Gülденkrantz. Majoren vilde sikkert forsværge, at hans Datter kunde gøre noget saa lidt »comme il faut« — som at banke sine Morgensko ud ad Vinduet til den Side, hvor Ridestien er. Det er lutter Distraction. Hun kan umuligt gaa fra Vinduet nu. En kommer ridende henne fra Nyboder Kanten. Paa Vejen ser hun ikke andre end et Par fulde Matroser, som kommer ravende fra »Brokkens Bod« — og saa en Skomagerdreng, som fløjter. Det er en Strofe af en af Heibergs Gadeviser fra 49: »I Morgen til Armeen, i Dag til Favnetag; — i Morgen bliver meget forskellig fra i Dag.« Ubevidst nynner hun paa Visen samtidig med, at hun ser Rytteren nærme sig. Det er ikke den lille Alfred Bruun. Denne Rytter er høj og rank — i Artilleriofficers Uniform med Snorefrikke. Han sidder som støbt til Hesten. Kraftig, mandig hver Linie. Benklædernes røde Striber slutter fast om Hestens Ryg. — Han er ikke præsenteret for hende, saa hilse kan han ikke; men alligevel: dette ligesom tilfældige, men elegante Sving med Pisken, mens

han ser op, er saa meget Hilsen, at hun uvilkaarligt bøjer Hovedet

Hun sætter sig foran Spejlet — hendes Kinder er næsten lige saa rødmende som den Auroras, der kører hen over Skyerne i Empirespejlets Oval. — Men vist er hun yndig den unge Pige, hun smiler til derinde i Spejlet, i den let udringede lyseblaa Morgenkjole med de vide Halværmer. Hun reder og børster og sætter Haaret — med Skilning i Midten — en lille Krølle foran hvert Øre — store Bukler ned over Tindingerne — de tykke Fletninger lagt op og sat fast som en Rulle i Nakken. Den Stilling, som hun nu sidder i, med de løftede Arme, hvis fine Hud man ser gennem de Bobinets Underærmer, er saa yndefuld, at Charlotte saa godt kan forstaa, om en Mandsarm fik Lyst at tage hende om Livet

En høj og stærk Mand. — Og hun smiler igen: Nej, lille rare Alfred — det gør du ikke. Heller ikke paa Ballet i Aften — du gaar ikke lige paa, men altid udenom. Du glemmer, at jeg vil erobres, bescejres, — ikke leges med, som var jeg en Ting, der selvfølgelig tilhører dig. Al din Forelskelse klæder dig ikke, — det er ikke Forelskelse, jeg vil, men elskes og elske — helt og varmt og uden Forbehold. Jeg

vil selv erobre og sejre. — Men hvad ved jeg om Ove Hagen andet end alt det, Alfred har fortalt? Er det, fordi de er Modsætninger de er Venner, — og har saa Alfreds Venskab smittet mig? »Løjtnant Hagen er ikke som vi andre.« — Og Hagen er fattig og han er kritisk, han foragter hele det københavnske Selskabsliv, især Officerernes Legen med Tilværelsen, — han er Krieger med Liv og Sjæl, — han længes efter at komme ud til større Horisonter, — han kalder København en Ravnekrog, — maaske er saa jeg i hans Øjne blot en dum lille Ravneunge som de andre. Men han kommer dog med i Aften, — hvorfor mon?

Hun afbrydes af Søsteren, den lille buttede og ivrige Frøken Henriette, som kommer busende ind og sætter en Kurv fuld af duftende Violer paa Bordet. »Men, Lottchen dog, sidder du endnu der og drømmer, det er snart Frokosttid. Kom dog og se, hvad Alfred Braun har sendt til Husets Damer. Rasende elskværdig, ikke sandt. Og her hans Kort: »God Fornøjelse i Aften.« Og hun faar travlt med at sætte Violerne i en Skaal Vand. »Men, det er dog næsten for meget: se, her er gemt en lille Pakke. Det er et Etui — ih, dog. Den nydeligste Guldnål med en Kærmindekrans i blaa Stene, — hvad siger du dog, du forgydede Baldronning, — nu kan du da ikke tvivle om, hvad Alfred mener.« »Mener? — At han er galant og flot, overdaadig i sin Venlighed mod Husets Damer, det har vi jo altid vidst. Lad os nu dele: Mor og jeg tager Violerne, han veed, vi er lige store Blomstervenner. Jeg kan godt have en lille Violkrans i Haaret og en Buket i Brystet i Aften, det vil staa godt til den hvide Kjole. Og Naalen vil tage sig allerkæreste ud i et blaat Fløjlsbaand om din fyldige Hals. Jo vist — du tager jo den mørkeblaa Silke paa.« »Saadan har Alfred sikkert ikke ment det; jeg synes næsten, du er styg imod ham. Og om jeg gaar med, er tvivlsomt. Du veed, jeg bryder mig ikke om at danse.« »Aa, Snak; — saa bryder Herrerne sig saa meget mere om at have dig at konversere. Du er ikke som de københavnske Gæst med al deres Pjæt om Hofskandaler og Grevindens sidste Kjoler. Husker du, hvor optaget Alfred var, da du fortalte ham om Clara Rafaels Breve. Og jeg er vis paa, han vil gerne høre din Mening om Paludan-Müllers sidste Bog.« »Lottchen, gaar jeg med, er det kun for *din* Skyld, for at være med til at opleve *din* Lykke. Men er du saa optaget af dumme Drømmerier, at du viser den Fremtid fra dig, som ligger lige for, saa taber jeg Humøret.« Nu rejste Charlotte sig og tog Henriette om Halsen: »Jeg er lykkelig, Jette, det kan jeg forsikre dig om, og jeg glæder mig til Ballet i Aften, som jeg aldrig har glædet mig før. Lad det saa være dig nok. Kom med og glæd dig med mig. Saa deler vi, som jeg foreslog, — og lader Oppasseren faa Kurven tilbage til Alfred.«

Sidste Soirée i denne Saison hos Agent Bruuns i Norgesgade. Selskabet udsøgt, Aristokrati og Beaumonde, Salonerne straalende af Hundreder af Stearinlys i Glaskronerne — med Genskin fra de lange Pillespejle mellem de tunge Atlaskesgardiner. Bløde Træpper — faa, men kostbare Møbler: Louis seize-Stil. Blomsteroptillinger paa Trappegangen og i Salonernes Hjørner. Mange af Herrerne i Uniform, Damerne i Silkekjole med Slæb, let udringede, Blomster og Smykker i Haaret og i Barmen, Armbaand uden paa de lange Handsker. Sønnen Alfred med de livlige, brune Øjne og det mørke krøllede Haar, og den lille flotte Moustache — er stadig elskværdig paa Færde alle Vegne. Han har forestillet den unge Artilleriløjtnant Hagen for Major Guldenkrantz's Damer. — Nu er man gaaet til Bords. Alfred Braun har ført Frøken Charlotte, Løjtnant Hagen Frøken Henriette, og tilfældigvis er de to Par kommet til at sidde Side om Side. Charlotte har takket Alfred for Violerne; han slaar det hen som en venskabelig Selvfølgelighed og lader sig slet ikke mærke med, at han havde følt sig »piqueeret« ved at se Naalen paa Henriettes Hals og ved at faa Kurven tilbage. Barnlig som han er, nyder han nu Festens Rigdom og sin Borddames Skønhed; han konverserer livligt, — men springer fra det ene Emne til det andet og afbryder ofte for at hilse med sit Glas saa paa en, saa paa en anden af Gæsterne. Han komplimenterer Charlotte for hendes elegante Rankhed: »Du ligner min Sandten Fru Heiberg i Kong Renés Datter, — blot at du er en blond Jolanthe.« »Ligner jeg? Aa ja, maaske — jeg lever som hun blind og indespærret. Hvem er saa den Tristan, som giver mig Synet og Friheden?« »Aah — saa dybt havde jeg nu ikke ment det, — det var kun den ydre Skønhed, jeg tænkte paa.« »Skade, at du ikke tænker paa den indre — Virkelighed.« — Nu fik Alfred ikke Tid at fortsætte; den Komtesse, der sad ved hans venstre Side, skulde han ogsaa tage sig af. Og Henriette var kommet i Samtale med en holstensk Godsejer ved sin højre Side om Forholdet

mellem dansk og tysk Poesi, saa det faldt af sig selv, at Løjtnant Hagen fik en Samtale i Gang med Charlotte. Han fik takket for det lille Smil i Morges; nu var han glad ved at maatte hilse rigtigt næste Gang. Helst om de kunde mødes til Hest; han havde ofte set hende ride, — mere sikkert end nogen anden Dame. Og han fik Lejlighed til at fortælle, at han tænkte paa hen ad Efteraaret eller Vinteren at søge Orlov til en Udenlandsrejse. Han trængte til at lære noget ude i den store Verden. »Vi gaar herhjemme og bliver saa smaa.« »Indenfor Voldene.« føjede Charlotte til. »Netop,« svarede han. »Saa maa jeg ønske Dem Lykke paa Deres Rejse. Det ønsker De vel ogsaa selv. Nu sidder De mellem to Søstre og har den ældste til højre; saa kan De jo ønske, siger man, og faa Deres Ønske opfyldt.« »Maa jeg ønske, veed jeg ogsaa, hvad jeg ønsker.« Stille greb han hendes højre Haand med sin venstre. »At naar vi to mødes igen ad Aare, vi da slet ikke har nogen ved Siden af os og slet ikke noget imellem os.« »De er dristig, Løjtnant.« »Mit Valgsprog er: Hvo som intet vover, intet vinder.« »Ogsaa mit,« svarede Charlotte ganske stille. Deres Blik mødtes, — og Solskinet brød samtidig frem i de to unge Hjerter.

Atter April. Aaret efter. Charlotte staar og ser ud ad Vinduet, — det er det vestre Gavlvindue i Højmark Præstegaard paa Als. Høj, lysblaa Himmel, — men Skyerne, hun hver Dag ser vælde frem, er Krudtrøgen over Dybbøl.

Hun falder i Tanker. Ikke vage, ubestemte Drømme. Hendes Liv har faaet nyt Indhold: Kærligheden til den ene af de mange derovre er sammenvokset med alt det i hende, som aander i Takt med hele Danmarks Hjerteslag. Hver Dag er fuld af Sorg, men Sorgen bæres af den inderlige Samfølelses Glæde. Hver Dag er fuld af Glæde, brønddyb og stille, fordi Døden spejler sig i den.

Nu har hun været her et halvt Aar. Hun vilde bort fra København, trængte til at leve en Tid i Ro paa Landet. Hendes lille Mor var ganske enig med hende; hun var kommet til at se saa bleg ud, og man kunde ikke være forsigtig nok. Tilmed var det godt for hende at tage Del i en stor Landhusholdning, og den lille Kurre, der uden Tvivl var kommet paa Traaden med den rare Alfred, kunde maaske rette sig, naar de fik hinanden lidt paa Afstand. Saa var hun da i Oktober taget over til den kære Onkel, Præsten Blud i Højmark, hvor hun havde været saa mange Ferier i sin Barndom. Det danske Land var for hende et med det yndige Als, især Egnen mellem Augustenborg og Sønderborg. Her havde saa de store Begivenheder mødt hende. Kong Frederiks Død. Tysklands Krigserklæring. Og allerede i December var der begyndt at komme Tropper til Als. Men for hver Dag var hun bleven raskere og gladere — til Onkelens store Forundring.

Ved Juletid havde hun truffet Ove Hagen i Sønderborg. Krigen havde forandret alle hans Planer. Og da han med sit Feltbatteri drog til Dannevirke, vidste han, at Charlotte med Liv og Sjæl var med i alt, hvad han oplevede. En Gang i hver Uge havde hun i Sønderborg hentet og afleveret Post. Saadan havde hun oplevet hans Ilddaab ved Mysunde den 2. Februar, Dagene ved Dannevirke, det sorgelige Tilbagetog og de lange og bitre Uger i Dybbøl Skanser. Han var kommet nærmere og nærmere. I Marts var hans Kompagni blevet indkvarteret i Sønderborg, og da Sønderborg var bombarderet i de første Dage i April, var Kantonementet flyttet den halve Mil nordpaa — til Højmark. Hele Præstegaarden var fyldt — Lo og Lade af Menige, alle Stuerne af Underofficerer og Officerer. Saa kunde de ses de Dage han ikke var i Skanserne.

Man levede hver Dag under Lyden af Kanonskud, Granaters Hvislen og raslende Geværvalver. Især siden bitre 2. Paaskedag. Da havde han været Døden nær. Kanonen, han dirigerede, faldt bagover. Lavetblokken, den stod paa, var sønderskudt. Midt i Granatregnen var Hagen sprunget op paa Traversen for at kommandere Kanonen paa Plads igen. En faldt ved hans Side med Raabet: »Jeg er færdig, men Danmark leve.« Charlotte saa det alt for sig. Men Larmen derovre fra — næsten daglig nu fra Klokkeren 10 en fem, seks Timer, — forstyrrede hende ikke. Hun var fuldt optaget af at pleje og passe saarede. Hun gik med en stor Glæde i sit Sind, som hjalp dem alle, hun sang dem tillidsfulde, og hun syntes, at nu først fortjente hun Navnet »min danske Datter,« hendes Far havde givet hende, — i Modsætning til Jette »min holstenske.« Hjemmet i København var saa langt borte nu, og med det Alfred, der straks ved Krigens Begyndelse havde faaet en Ansættelse i Krigsministeriet og derfor var blevet i København. — Livet var nu samlet i de korte Minutters bankende Pulselag. At leve kort eller længe, det var ikke det, hvorom det gjalt. Blot at leve helt. I jublende Samklang med ham. — —

Det er Søndag d. 17. April. Ove Hagen har Hviledag. Han maa tale med hende alene, vover sig ind i hendes Loftskammer, hvor hun staar ved Vinduet og ser ud. Dagen har været lys og klar og forholdsvis stille. Det er en dejlig Foraarsaften derude. Er det virkelig Søndagsstilhed, eller

De tager hinanden i Haanden. Hun viser ham smilende et Brev, hun har faaet fra Søster Jette, som røber, at Alfred og Jette har fundet hinanden. De mindes, det er et Aar siden, de mødtes første Gang — og hvad han da ønskede. »Charlotte, nu er vi ene, nu er der ingen og intet imellem os.« Hun slaar Armene om hans Hals: »Jeg er din, din alene — helt og varmt og uden Forbehold.« De ser ud over Alssund ud mod Dybbølsbjerg og hører Droskens Aftensang i Toppen af et af Asketræerne i Haven. — — —

Allerede Klokken 4 næste Morgen kalder Kanonerne ham ud — og inden Aften bæres han haardt saaret ind i Præstegaarden. Han

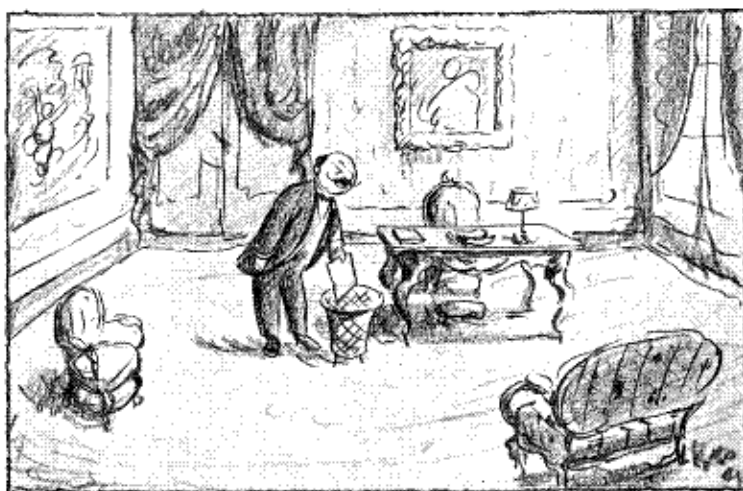
ligger ganske stille. Skuddet har ramt i Halsen — han lever endnu, men kan ikke tale. Charlotte forstaar hans Vinken. Hun kalder paa sin Onkel, betroer ham alt: »Opfyld hans sidste Bøn. Jeg er hans Hustru, lad mig ogsaa være det for Gud og Mennesker.« Stille og kort forretter Præsten Ceremonien, folder den døendes og den levendes Hænder sammen: »Ingen har større Kærlighed end den at sætte Livet til for den og det han elsker.«

Hin Aprildag, da Dybbøls Skanser faldt, var Charlottes Foraars dræbt; men lutret gennem sit Livs April — dens straalende Sol og dens jagende Byer — lutret gennem Kærlighedens Jubel og Dødens Smerte voksede hun — sammen med sit Land frem til en stærk og rig Sommer, til en Høst i Mindets gyldne Solglans.

UGENS SMAA BEGIVENHEDER

Det nye Studentersamfund har afsendt en Resolution til Præsident Poincaré,

— — som sikkert har moret hans Sekretærs Sekretærs Sekretærs Sekretærs Sekretær meget.

Den norske Ingeniør Aasen har opfundet en nem lille Bombe, som kan ødelægge et helt Sogn.

Bravo! Saa mangler vi kun en Bombe, som kan bygge det hele op igen!

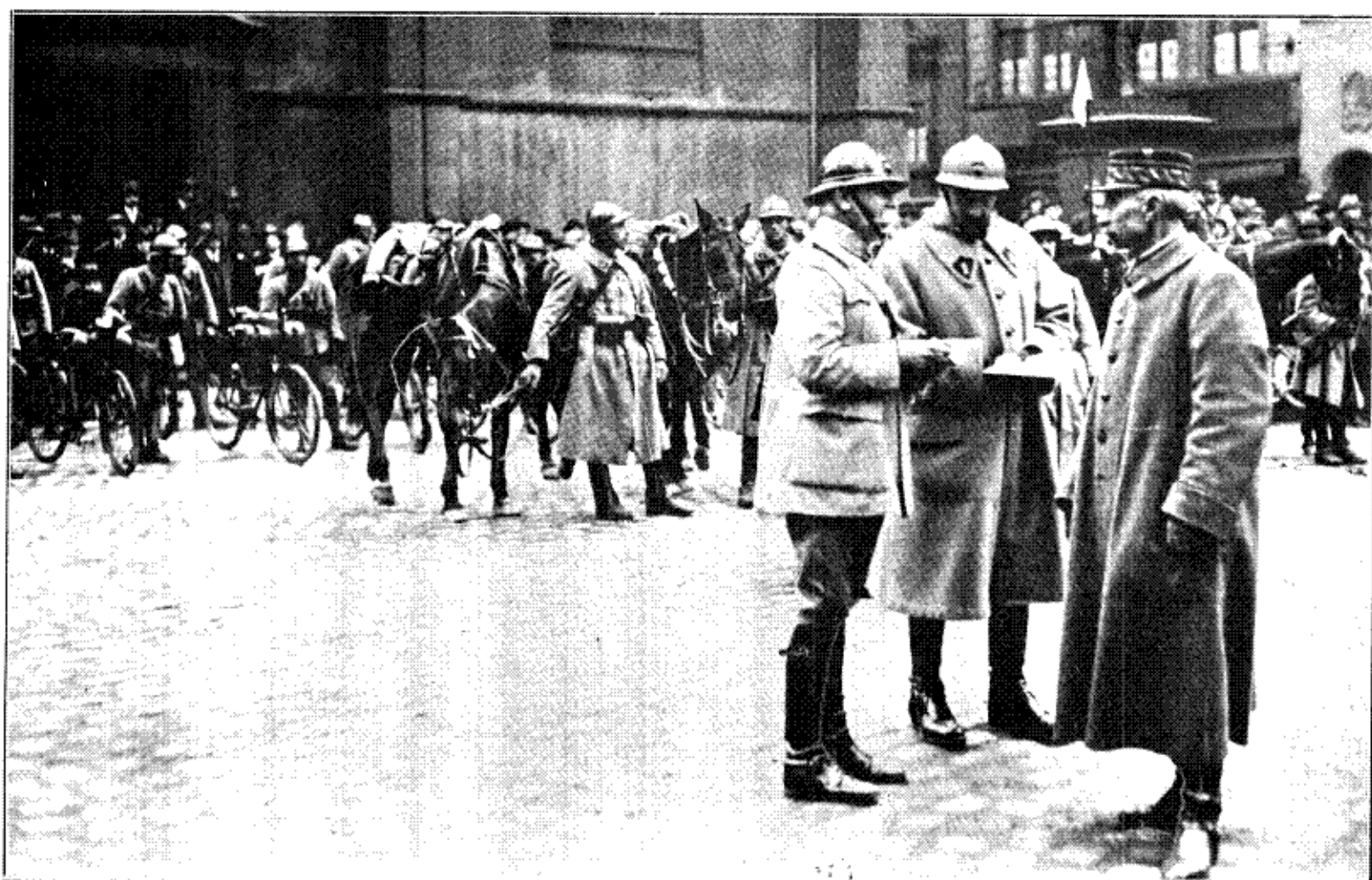
(Tegninger af B. Billmann-Petersen).

NY GRØNLANDSK SKILLEMØNT

Dansk Kryolit-Mine og Handelsselskab, der driver Kryolitminen ved Ivigtut i Sydgrønland, har udstedt en Serie Mønter fra 10 Kr. ned til 10 Øre. Alle bærer paa Reversen Grønlands Vaabenmærke Isbjørnen, der tidligst forekommer i Kongeseglet af 1665 og paa Medailler og Mønter fra Frederik III.s Tid. Fra først af var Bjørnen fremstillet travende paa alle fire, men snart efter ogsaa gaende paa Bagbenene, hvilket skete for at adskille den fra Vædderen i det færøske Vaaben. Senere fik det Hævd at gengive Bjørnen siddende paa Bagbenene med fremstrakte Forlæbber, sikkert mindre heldigt, da den i denne Stilling altfor meget minder om en dresseret Menageribjørn. Mønterne er udført i den gyl. Mønt og viser et smukt og skarpt Præg.

UGENS BEGIVENHEDER I BILLEDER

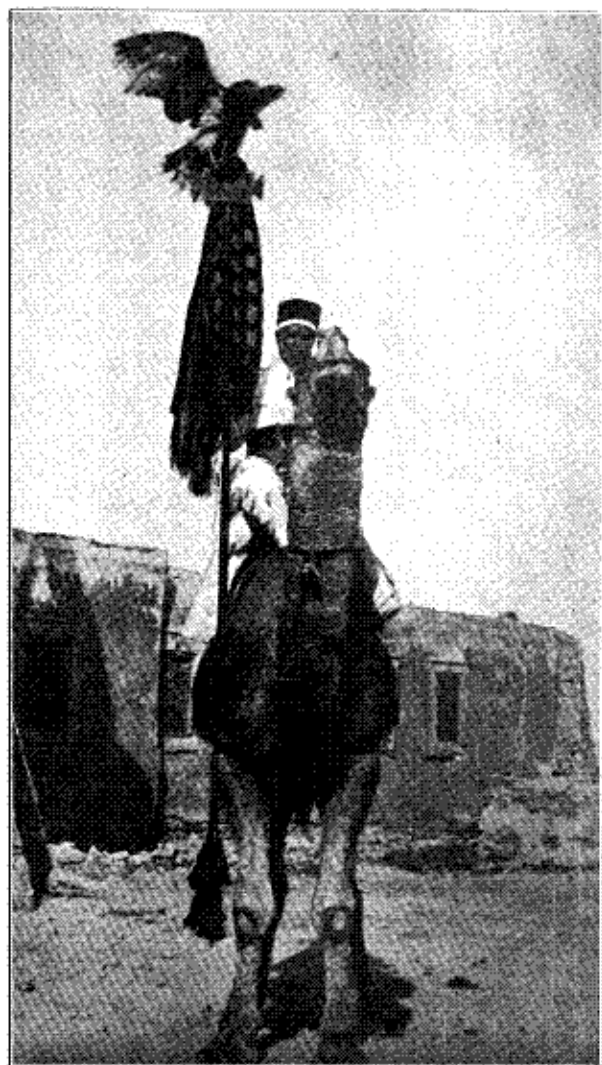
Den franske Kommandant i Essen, General Ramond, uddeler sine Ordre foran Raadhuset efter Besættelsen.

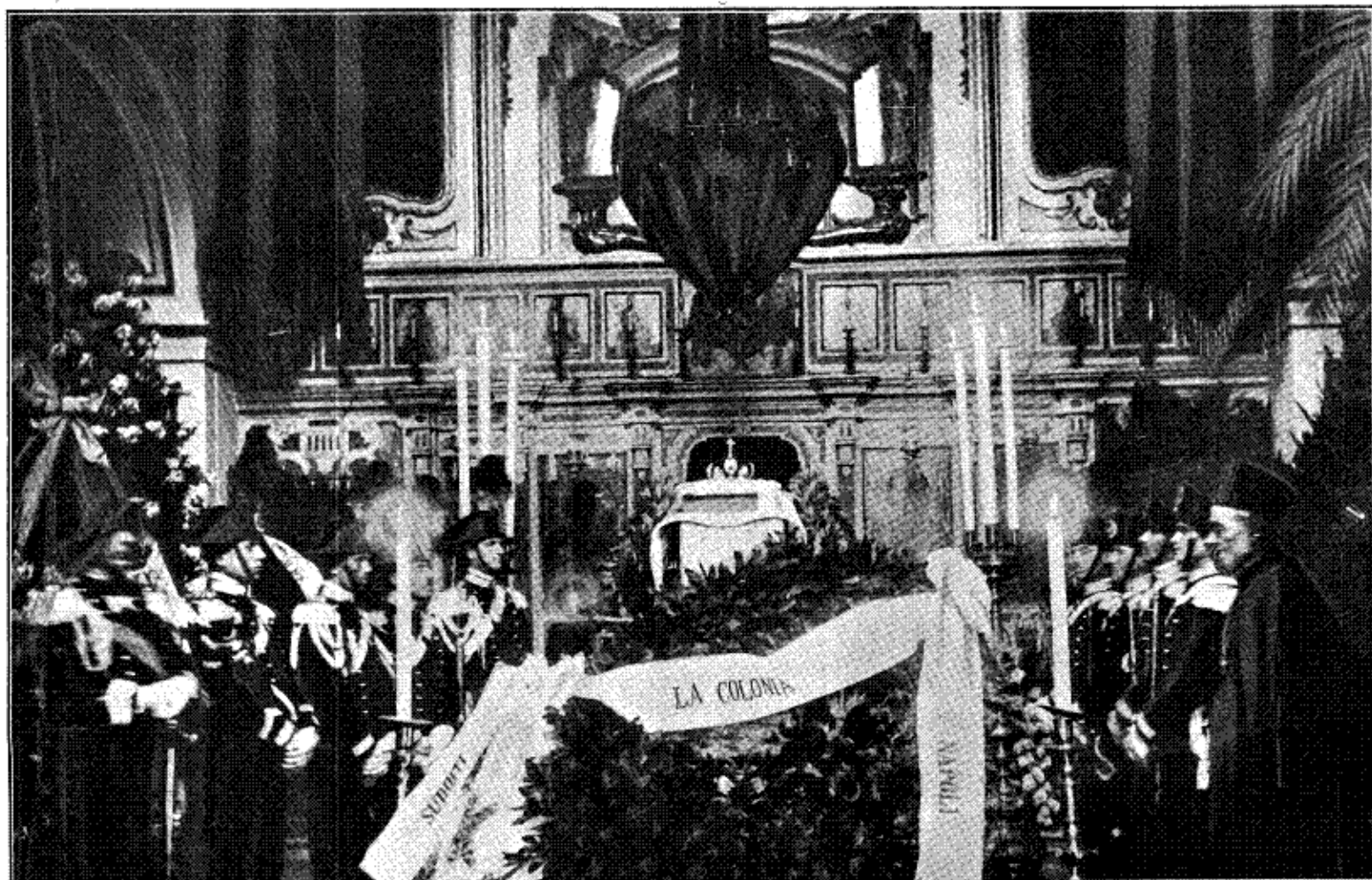
Lloyd George's Fordømmelse af den franske Rhin-Politik, trykt som Flyveseddel, studeres paa Gaden i Essen

Bazar-Gaden i Mosul, Hovedbyen i det mesopotamiske Olie-Distrikt, som Kemal Pasha paa Lausanne-Konferencen kræver skal overlades Tyrkiet, men som Englænderne nødigt giver Slip paa.

Fra Italienernes Kampe i Tripolis, hvor der stadig er Uroligheder. Kamel-Rytternes Fanebærer med en levende Ørn lænket til Fanespidsen

Ex-Kong Konstantins Bisættelse i den græsk-katholske Kirke i Neapel.

OMKRING »CHARITES PORTRÆT«

DET var ikke med noget overvættets lødigt Repertoire, vore Teatre gik ind i det nye Aar.

Paa *Dagmartheatrets* Plakat havde »*Labyrinten*« kun en kort Tid faaet Lov at staa alene, havde saa maattet dele Æren og Magten med det tyndbenede engelske Lystspil »*Fajance*«, der — omend fortræffeligt spillet, navnlig af *Karen Caspersen* og *Holger Hojman* — ikke formaaede at fordunkle sit tydelige Forbillede, »*Pygmalion*«, hvori netop de samme to i sin Tid brillerede. Ret hurtigt afløstes imidlertid begge Forestillinger af en ny: en fantasifuld russisk Dramatisering af *Charles Dickens'* berømte Novelle »*Faarckyllingen ved Arnen*«, hvori Teatrets unge Kræfter ydede et særdeles smukt Spil, og som navnlig gav den nydelige *Gerda Madsen* Lejlighed til at vise det Talent, hun hidtil kun glimtvis har ladet ane.

Paa *Det ny Teater* forsøger man med den sindssvage Farce »*Masser af Penge*« at trylle »Den grønne Elevator«s gyldne Tid tilbage igen. Atter er det *Rasmus Christiansen*, der maa trække Hovedparten af Læsset. Den arme Mand. Man maa virkelig have Medlidenhed med ham. — Om der derimod er saa megen Grund til at have Medlidenhed med *Carl Alstrup*, der flygtede fra Revuerne paa »*Scala*« og nu forsøger sig i literære Farcer paa *Betty Nansens* intime Scene, er mere uvist. Denne talentfulde Gøglers Stræben bort fra Gøglet er al Ære værd. Men vil han mon opleve et lignende »andet Gennembrud« der ude i Alléen som før ham *Peter Fjeldstrup*? Han har de samme ydre Vanskeligheder at kæmpe imod. Men har han den samme indre Kraft?

Folketeatret fejrede som sædvanlig Julen med »*Nøddebo Præstegaard*« — og fortsatte derefter med »*Sparekassen*« og i Tilgift »*Emilies Hjertebanken*«, der for tidligt var blevet taget af Plakaten sammen med Tandrup's »*Den berømte Frue*«. Hyggeligt, i den gode gamle Aand, som de endnu kan det i Nørregade — uden dog at gøre vor Nationalscene Rangen stridig som den klassiske Traditions Bærer. — Imidlertid forberedtes den med saa megen Spænding imødesete Premiere paa Professor *Einar Christiansens* »*Charites Portræt*«.

Skønt den til dette Skuespil knyttede Teater-Affære allerede er blevet drøftet tilstrækkeligt baade privat og offentligt, og skønt Stykket allerede nogen Tid har foreligget i Bogform tilgængeligt for enhver, der ønskede selv at danne sig et Skøn over, hvorvidt det var berettiget, at Det kgl. Teaters Ledelse gav efter for den Skuespillerinde, hvem Hovedrollen var tildelt, men som ikke ønskede at spille den, og leverede det antagne Skuespil tilbage til Forfatteren, — maa man dog nu ved dets Fremkomst paa den af Forfatteren selv ledede Scene have Lov til at udtale sin Forundring over, at den samme Kunstnerinde, der forarget nægtede at spille *Charite*, umiddelbart derefter paatog sig samtlige tre Hovedroller i *Otto Benzons* Trilogi »*Forældre*« — og sin Forvisning om, at den egentlige Grund kun kan have været den, at den første Opgave, rent kunstnerisk set, ikke fristede hende, mens det har interesseret hende at vise sin Forvandlingsevne ved paa en Aften at spille de tre vidt forskellige »*Mødre*« i *Benzons* Stykker. Det var rimeligvis et meget fornuftigt Standpunkt. Thi mens *Fru Bodil Ipsen* skaffede *Otto Benzon* en Publikums-Sukses, der maaske for Teatret var

en *Phyrrus-Sejr*, er det meget muligt, hun ikke vilde have kunnet »redde« *Charite*.

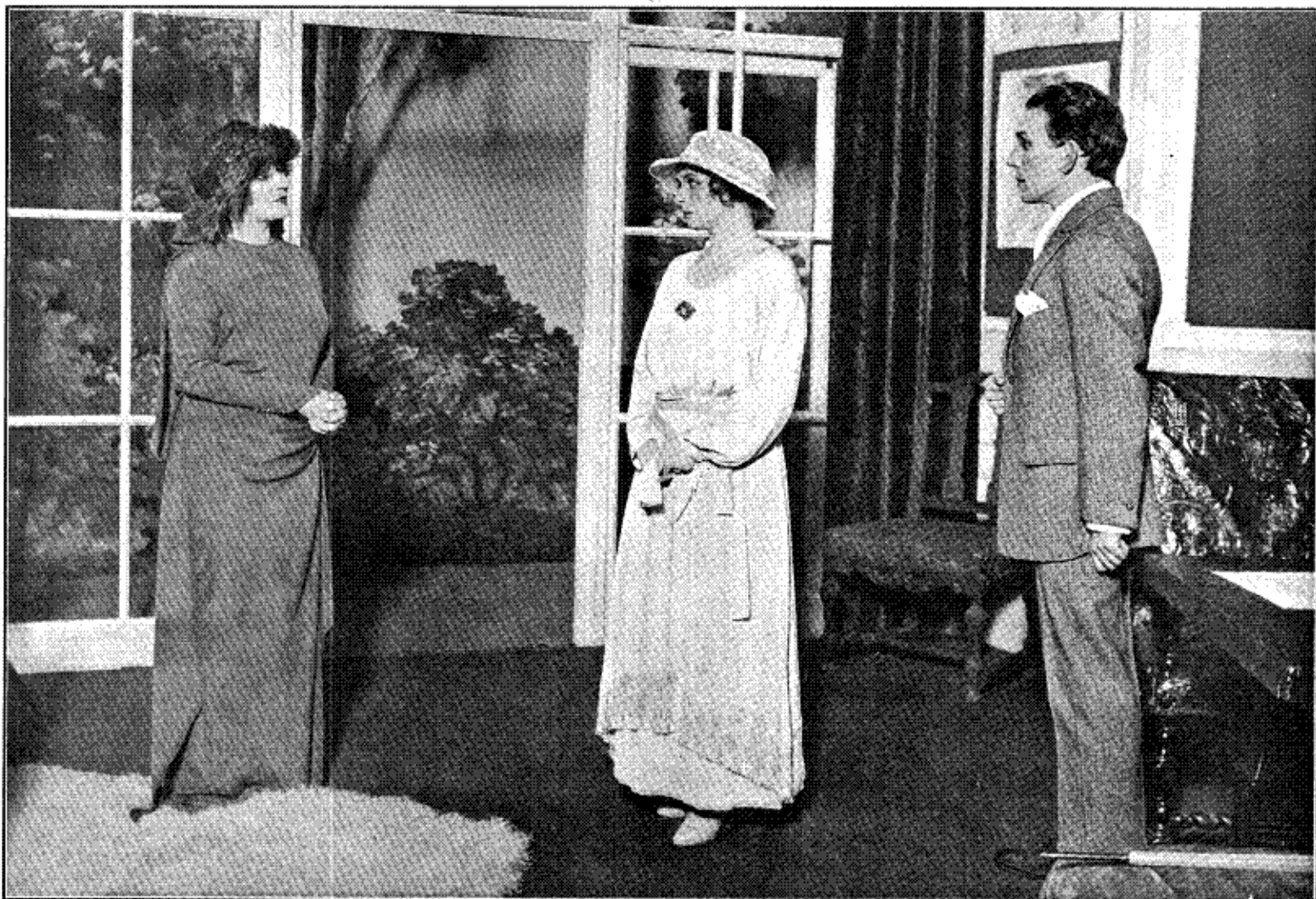
Det var ganske modigt af *Fru Clara Pontoppidan* efter dette at paatage sig Opgaven. Men hun gjorde det sikkert ikke blot, fordi der her bød sig en Lejlighed til at maale sit Talent med en kunstnerisk Medbejlerinde, men fordi hun følte, at hun kunde yde en kunstnerisk værdifuld Indsats i denne Rolle.

Bodil Ipsen og *Clara Pontoppidan* — det er vel nok de to betydeligste sceniske Kunstnerinder, vi i Øjeblikket har. Men hvem af dem er størst? Et farligt Spørgsmaal at besvare — ikke blot fordi »*Prins Paris'*« Rolle altid er en udsat Post, men fordi det er umuligt at være helt retfærdig — alene af den Grund, at den ene af de to Kunstnerinder netop nu staaar ombølglet af Publikums Gunst efter i et Par Sæsoner at have været *Dagmartheatrets* ubestridte *Primadonna* og derefter at have gjort sig Det kgl. Teaters Scene mindst lige saa underdanig, — mens den anden egentlig ikke har haft Opgaver, der stod i rimeligt Forhold til hendes Evner, siden den Gang hun paa »*Alexandrateatret*« skabte en Række skønne og straalende Kvindeskikkelser, hvoraf hver eneste viste en ny Side af hendes Talent.

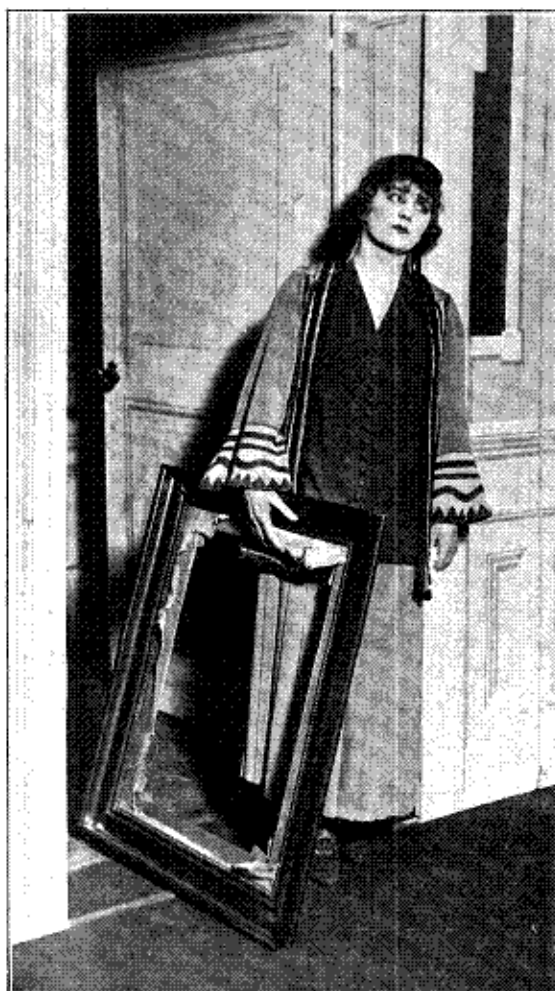
Men dertil kommer, at deres kunstneriske Begavelse er af ret forskellig Art. Mens *Fru Bodil Ipsen* trygt stolende paa sin Inspirations Frodighed og sit Temperaments, sin *Charmes* sejrige Styrke giver sig selv i hver eneste Rolle, rigt nuanceret men dog indenfor et skarpt afgrænset Felt, ejer *Fru Pontoppidan* den sjældne *Indlevelsens* Evne, der hunder i lige Dele af Intelligens og Intuition, og som gør, at hun mægter at fylde selv en Rolle, der ligger hendes egen Natur ret fjernt, med Kunstens Liv.

Prof. *Einar Christiansens* Skuespil har allerede været Genstand for Omtale her i Bladet, da det var udkommet i Bogform. Tilbage bliver at omtale Stykkets Udførelse paa Folketeatret — eller rettere: *Clara Pontoppidans* Spil i Hovedrollen. Resten er det bedst at tie om, thi de øvrige Roller var ikke særlig interessante fra Forfatterens Haand, blev det endnu mindre i den Fremstilling, de fik. Men i Skildringen af *Charite*, den ensomme Kvinde, der forgæves søger at tilkæmpe sig Lykken — efter længe at have leget med den, havde Forfatteren skabt en interessant og original Kvinde-Type, som *Fru Pontoppidan*s inderlige og fine Kunst gjorde til et levende og lidende Menneske — ene mellem Kulisser og Statister. Hun beherskede ikke alene til Fuldkommenhed Rollen, gav den mindste Detaille netop saaledes som den skulde, for at Helhedsbilledet kunde faa den rette Kraft og Glans; men hun beherskede Scenen, man glemte, at hendes Medspillende ikke magtede deres Opgaver, de syntes kun at være der for at give Stikordet til hendes Repliker, ja man glemte, at det var »*Stjerneromedie*«, man glemte alle Indvendinger, i Glæde og Taknemmelighed over den skønne og dybe Analyse af en Kvindesjæl, som vor Scenes ypperste Repræsentant for »das ewig weibliche« gav os.

Holger Rørdam.

»Charites Portræt» paa Folketeatret. Scene af 1. Akt. Clara Pontoppidan som Charite og Poula Illemann-Borch og Vagn Cramer som Maleren og hans Hustru.

3. Akt. Charite med det ødelagte Portræt.

2. Akt. Alfred Wilken som Ingeniøren og Charite.

N · Y · H · A · V · N

AF VILH. LORENZEN

MØRKE Skibsskrog paa grønligt, svagt duvende Vand, et Virvar af Takkelage og Tovværk og som Baggrund et Stykke Husrække med røde eller blaallige Tage — saadan er det Billede enhver Københavner bærer i sig fra Vandringer langs Kanalernes tjærede Bolværker.

Ingen vil bestride, at meget af Charmen i de gamle Bydele paa begge Sider af Havnen skyldes Kanalene. De er som lange Fangarme, Havnen i Overmod sender helt op mod Byens Hjærte. København har tidligere haft flere af dem; Børskanalen og Holmens Kanal er tilkastet — og den har skullet have flere: Dronningens Kanal, som Frederik III havde ladet projektere omtrent hvor Fredericiagade løber og en Kanal, der efter Kristian V.s Ønske foran Charlottenborg skulde forene Nyhavns og Holmens Kanal. Men trods alt er Kanalene den Dag i Dag et stærkt markeret Træk i Byens Fysiognomi. Alle ser vi i dem noget for København væsentligt. De er en Søstads værdige Kendingsmærke. De dukker frem, naar man mindst venter dem, og minder os pludselig og indtrængende om, at vi bor ved Havet. Som nu Nyhavns Kanal! Christian V., der lod den udgrave i 1670erne, lod den løbe lige op i det mondane Kongens Nytorv, og hvor forfriskende

Skilt i Nyhavn Nr. 15.

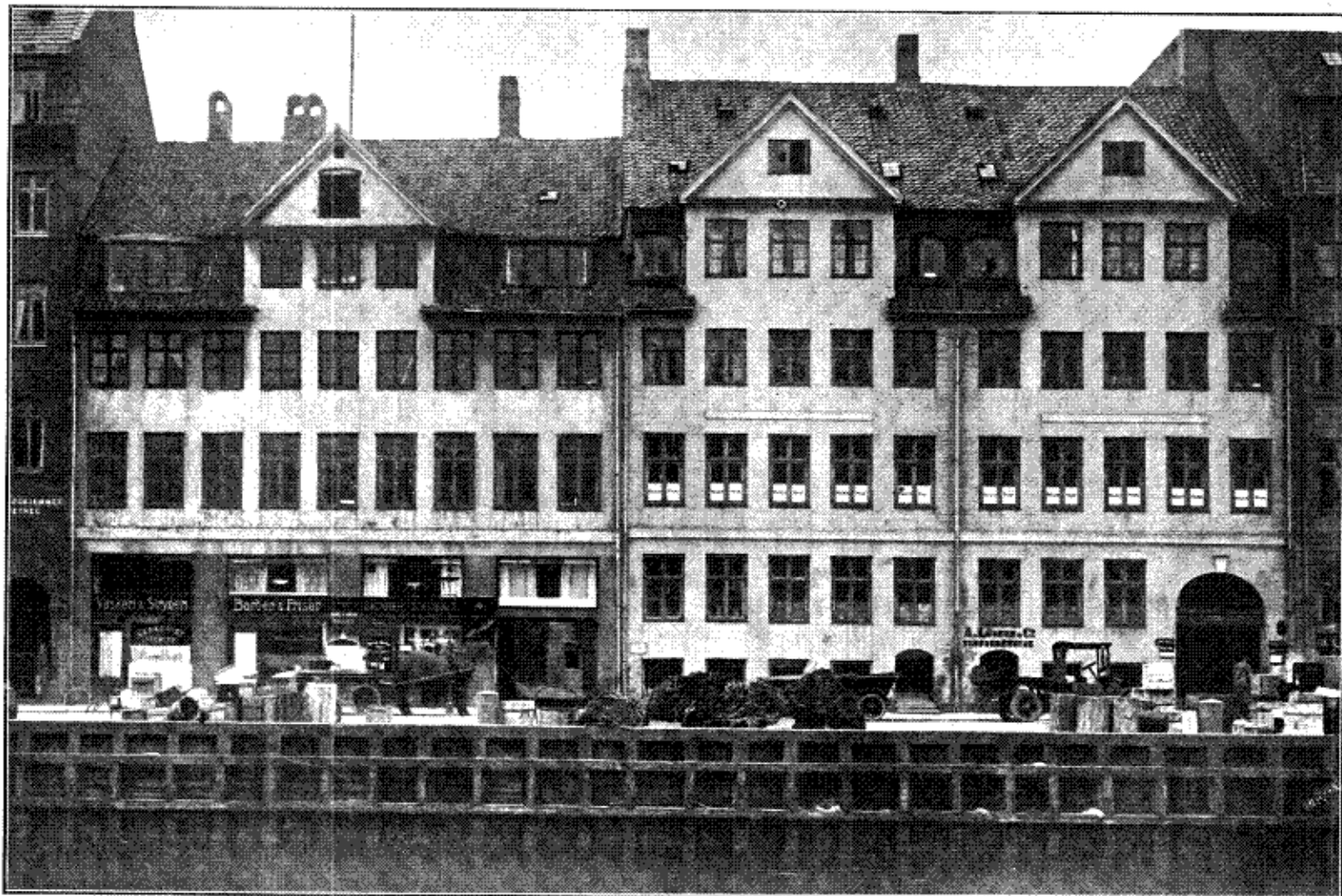
frit aabner den ikke for et langt Udsblik mod Havnen og selve den store, vide Verden. Hvor interessant forløber ikke Husrækkernes og Mastetoppenes synkende Linie, under et Stykke ke Himmel, større og mere udstrakt end det ellers i Almindelighed forundtes os at se det i den indre By.

Nyhavnsanlægget hører til den Art Anlæg, der har Færdselsgader langs begge Kanalens Bolværker. Andre Steder er det ofte anderledes; dér er kun een Gade. I Bybygningskunsten repræsenterer Nyhavn derfor en særlig Type, velkendt fra hollandske

Byer, der i 17. Aarh. var vore Kongers store Forbilleder og hvorfra de og deres Ingeniører hentede deres Ideer. Fra begge Gader langs Nyhavns Kanal er der det frieste Udsblik bag Skibe og Master til Husene i Gaden ligeoverfor, og hvad enten man ser tværs over Kanalen eller ned ad den til begge Sider, har man skønne maleriske Billeder. De er ikke lige skønne og lige fængslende paa nordre og søndre Side; thi omend der paa Charlottenborgsiden ligger en lille Række ganske smukke Borgerhuse fra 18. Aarh., er langt de fleste moderne, ordinære Huse og ikke nær saa interessante at se paa som den saakaldte Nyhavnsides, af gamle Tider prægede, Bygninger. Og en vigtig Faktor gør sit til at hæve

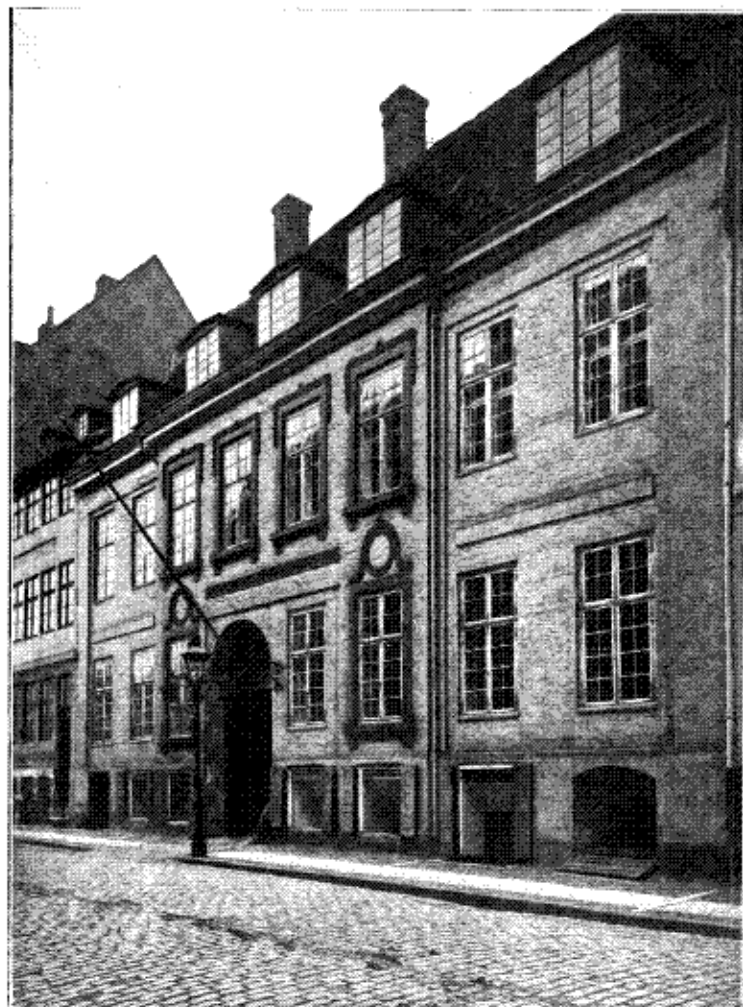
Nyhavn, set fra Charlottenborgsiden.

Nyhavn. Gamle Borgerhuse paa Charlottenborgsiden.

Baggaard i Nyhavn.

Gammelt Hus i Lille Strandstræde.

Fra en Gaard i Nyhavns Charlottenborgside.

nordre Side. Den Fure, det tredobbelte Anlæg — Gade, Kanal, Gade — trækker i Karréblokkene, er saa bred, at Nyhavns siden altid ligger hen i Lys og Solen her faar fuld Raadighed baade over Gade og Facader.

Det er da af gode Grunde, man altid lægger mest Mærke til Nyhavns siden, det er den man kender og husker, ogsaa fordi den repræsenterer et Stykke Gadearkitektur, typisk for Gader som de var endnu for et Par Menneskealder siden saa godt som over hele København. Danmarks Hovedstad har kun haft faa Palægader som Amaliegade, hvor fornemme, storslåede Huse med brede Facader sluttede op paa begge Sider. De fleste Gader havde Bygninger af beskednen Størrelse i et Borgerlighedens Format og med Husrækkerne delt op i smalle Facader. Men de havde, som Nyhavn har endnu, den Egenskab, at alle Husene var i samme Maal, idet Stokværkshøjderne alle var passede til efter Menneskets Normalhøjde og derfor nogenlunde svarede til hinanden fra Hus til Hus. Derfor er der Helhed

Nyhavn Nr. 63 og 65.

over Nyhavns arkitektoniske Gadebillede; det er ikke som saa mange andre københavnske Gadebilleder slaaet i Stykker af de mægtige Etagehøjder i moderne Bygninger, der staar og tramper imellem ældre Borgerhuse af jævnt menneskeligt Maal. Kontrasten til Nyhavns Menneskehuse har man ikke desto mindre nær ved Haanden; det er Charlottenborg, der ikke blot er af store Dimensioner, men ogsaa har aristokratisk høje Etager. Af begge Grunde sætter dette Palæ Nyhavns Huse paa Plads som den hyggelige Borgerligheds Udtryk.

At Maalestoksforholdet er saa nogenlunde det samme fra Hus til Hus hele Nyhavns siden igennem, er en saa betydelig Faktor, at det kan bevare Enheden i Gaden Arkitektur, skønt Husene i og for sig er saa forskellige som vel muligt. Der er lave og høje Huse, smalle og brede, der er lyst pudsede, ja broget malede Facader; der er rene Murstensfacader, og der er Huse med høje Tage og Huse med lave Tage — men alle disse Ting gaar op i Fællesmaalet uden at virke overdrevent forstyrrende.

Indbyrdes forskellige som Nyhavnsgadens Huse er, har hvert eneste af dem sin egen Maade at være paa, at opføre sig paa. Der er smaa, lave Huse, der staar og skulter sig mellem højere Naboer, og der er smalle og samtidig høje Huse, der rækker og strækker sig opefter for ikke at blive oversete; der er Bygninger saa jævne og beskedne, at de ser ud, som havde de aflagt Ed paa aldrig at ville mæle et højt Ord i Gadekoret. Og der er andre, hvis Facader vidner om Prætensioner og honnet Ambition; de har baade Pilastrer og Kvadermuring og søger

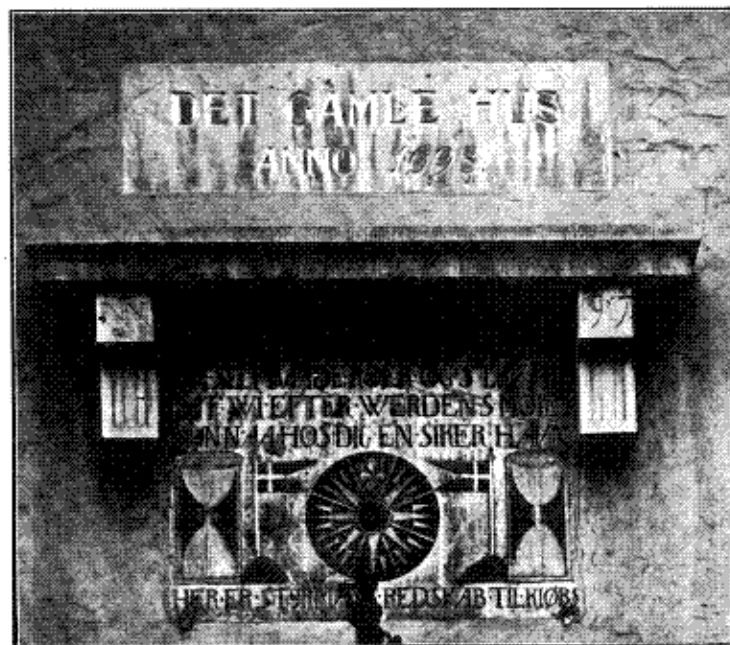
at gøre sig bemærket ved finere Port- og Dørindfatninger, ja der er enkelte, hvis aristokratiske Lader næsten er paafaldende i al den øvrige Borgerlighed. Har end en Del af Husene ved Ombygninger eller ved Paabygning af flere Stokværk faaet et ret karakterløst, lidet sigende Udvortes, har de alligevel altid den Betydning, at de falder naturligt ind i Gadebilledet. Alle er de prægede af en vis Ordenssans. Alle har de regulært opdeltede Facader, regelrette Vinduesrækker med ligebrede Piller og Tendens til Symmetri i Facaderne som Helhed. Alle er de Børn af de Smagsperioder — Barokkens, Rococoens eller Klassicismens — der var herskende fra Slutningen af 17. til langt op i 19. Aarhundrede. Der er heller ikke saa faa af Nyhavnsidens Huse, der er typiske i deres Art og for deres Tid. Hvem kender ikke det lille Kvisthus med Jærnkankrene og Aarstallet 1681 (Nr. 9) der, tilligemed et større Kvisthus længere nede fra 1698 (Nr. 41), er de eneste, der staar nogenlunde urørt tilbage fra Kanalgadens ældste Bebyggelse, da Størsteparten af Gaden Huse var af denne ægte, jævne borgerlige Type. Ogsaa det store Kvisthus fra 1737 (Nr. 65) lægger man Mærke til; det er lodret delt ved lange — for lange Pilastrer, karakteristiske for den Tid, der blev opført i saa stort Tal efter Københavns Brand 1728, de saakaldte »Ildebrandshuse«, og der er det helt palæagtige Hus i en senere Tids mere overlæssede Barok (Nr. 63) ved Siden af det forrige, bygget 1756, stærkt bestemt af Thuras Manér, men i Empiretiden noget ændret foroven og prydet med Stukrelieffer. Helt nydeligt virker det høje, smalle Rococohus med Kvist (Nr. 51) fra 1766. Men største Parten er Empirehuse i denne Stilretnings mest spartanske Former — et

Skilt i Nyhavn Nr. 65.

hvor et Kompas mellem Dannebrogflag og Timeglas afslører, at »Her er«, som der staar paa et af dem fra 18. Aarhundrede., »Styrmandsredskab til Kiøbs«; ovenover findes den fromme, ogsaa om Skibe og Sejlads mindende Indskrift: »Herre vis os dine Weie, Bøi self baade Roer og Staufn, at Wi efter Werdens Møie kan naa hos Dig en siker Haun«. Der har i det hele taget boet fromme Folk i Nyhavn — efter Indskriftene at dømme. Paa et med en Elefant prydet Skilt — vel forøvrigt et Værtshusskilt — staar: Wer Gott verdraut, had wohl gebaut. 1765.

Dette være nu som det vil. Brave Folk har i al Fald altid haft deres Gang i Nyhavn, men altid har Livet aabent været præget af Søen og dens Mennesker. Dertil har Gadernes Karakter af Havnegader altid henvist dem, og dette Forhold lader sig selvfølgelig ikke ændre. Det ligger fast. Bybygningsmæssigt set er disse Gader nu engang bestemt til at leve af Søen. Men den Side af Havnelivet, der i Aarevis har udfoldet sig her, hvor der i den ikke altfor lange egentlige Nyhavnsgade er 16 Værtshuse, og hvor der — trods prisværdige Bestræbelser fra Politiets Side for at holde et altfor ekstravagant Leben indenfor visse Grænser — gaar en uhyggelig natlig Strøm af Bærme videre hen over Kongens Nytorv, behøver dog vel ikke at være uadskilleligt forbunden med en Havnegade. Og selv om man vil medgive, at den Slags Ting hører til i og ved en Havn, saa vil der altid hertil kunne siges, at Nyhavn ikke — som Havnevarterene i Antwerpen eller Marscille — ligger fjærnt fra disse Byers Hovedkvarterer, men tæt op mod en af Københavns fornemste Færdselspladser, der burde være forskaanet for overflødig uheldige Sider af dette Naboskab.

Skilt i Nyhavn Nr. 41.

BØRNEENS SJÆLELIV.

I Tyskland, England, Amerika og til Dels i Frankrig er der i »Barnets Aarhundrede« samlet et omfattende Materiale af lagttagelser angaaende Børns Sjæleliv. Der er adskillige Tidsskrifter, som udelukkende befatter sig med Børnepsykologi. Både Psykologer af Fag, Pædagoger, Forældre og Lærere bidrager til denne Litteratur. Men faa Bidrag er af saa stor Værdi som det, Danmark har Æren for, i Vilhelm Rasmussens Bøger om Barnets sjælelige Udvikling. Materialet er hans egne to Pigebørn. Det første Bind, der omhandler de 4 første Aar, kalder han (i den nye Udgave 1921) »Hjemmebarnet«, der efter en Indledning om Barnestudiets Historie og Teknik og om »det sjælelige og det legemlige« handler om »Fostret og den nyfødte«, om »Arv og ydre Indflydelse«, »Sanseredskabernes Indøvelse«, Bevægelser, Efterligning, Tilegnelsen af Gang og Sprog, Barnets Løge, dets lagttagelsesevne og Tænkning, Følelseslivet og Moralens. »Børnehavenbarnet« (i to smaa Bind) handler om Barnets Verdensbillede, dets Tegning og Billedopfattelse samt de forskellige sjælelige Evners Vækst i denne Alder. »Forskolebarnet« handler bl. a. om Barnets Religion, dets Tæksomhed, Tvivl og Kritik, Ironi og Skæmt, Følelse og Moralitet. Hertil er saa kommet (1922) Et Barns Dagbog, der i kronologisk Orden, giver alle de lagttagelser, han har samlet om sit yngste Barn, og som supplerer det i de tidligere Bøger benyttede Materiale. Endelig kan ogsaa nævnes den nye Udgave af hans Bog »Naturstudiet i Skolen«, der foruden pædagogiske Overvejelser om Undervisningsmetoder indeholder en Rigdom af psykologiske lagttagelser og Forsøg.

For Forældre er alle disse Bøger ikke blot lærerige og interessante, men i højeste Grad fornøjelige, man kunde fristes til at sige »opbyggelige«; thi det Billede, man herigennem faar af hyggeligt Familieliv, af inderligt og forstaaende Samliv af Forældre med deres Børn, danner en velgørende Kontrast til vor Tids æstetiske Litteratur, der jo især skildrer de opløsende og splittende Kræfter i moderne Ægteskaber, hvor Børnene spiller en underordnet Rolle.

Af ganske særlig Værdi er Skildringen af Børnens Forhold til det religiøse. Forf. er jo bekendt som Forfægter af Tvivlens Pædagogik, og det vil derfor forbaave alle forudindtagne Læsere at se det aldeles uangribelige Frisind, han uden at fornægte sit eget Standpunkt, udviser overfor Børnens Tro, f. Eks. hvor disse forsøger at omvende Forældrene til Troen. Allerede i »Børnehavenbarnet« viser dette sig. Paa Barnets Spørgsmaal »Bor der Engle i Tyskland?« svarer Faderen undvigende: »Jeg saa ingen, da jeg var der!« Og da Barnet ikke er tilfreds med dette Svar, noterer han med en vis Glæde hendes Forstaaelse af, at en hel negativ Erfaring ikke er fyldestgørende. Engang sagde hun: »Gid jeg var en Flue; saa vilde jeg flyve op til Gud og se, om det er sandt, at han er der« (nemlig »oppe i Luften«). Men denne Tvivl kom ikke af Hensyntagen til Forældrene; thi hun sagde: »Naar alle andre Mennesker tror, at Gud er til, og vi er de eneste, der ikke tror det, saa maa det da være forkert.« Hun er nok solidarisk med Familien og siger »vis, men mener dog, at alle andre har Ret paa dette Omraade. Og Forældrene gør intet for at hævde deres Særstandpunkts Rigtighed. Det er netop særlig gennem taktløse fremmedes Meddelelser til Børnene, at disse har faaet Nys om, at Forældrene i denne Henseende ikke tror som alle andre.

Hvad nu Grunden end kan være til, at Forældrene forholder sig ganske neutralt til Religionen, og lader Forskolebarnet modtage Religionsundervisning som andre Børn har det i hvert Fald givet Anledning til psykologiske lagttagelser af den allerstørste Interesse. Den Aabenhed og Tillidsfuldhed, hvormed Børnene meddeler sig til Forældrene om den Tro, der læres dem af andre (Lærerinden), bliver paa intet Punkt mødt med voksen Kritik, endside med Spot. Ganske objektivt noteres deres Udtalelser, f. Eks.: »Jesus kan lave Vand til Vin; hvad kan han saa lave til Flasker?« Eller: »Jeg elsker Gud. Jeg kunde kysse ham. Han har nok fine Stuer deroppe; tror du ikke?« — »Det er godt, at der er Engle paa min Hinkesten, for jeg er nemlig Kristen«. Nogle Dage senere gik Hinkestenen itu, men tillidsfuldt ventede S. sig en ny, »for jeg har bedt Gud om den,« sagde hun. En anden Gang sagde hun til sin Mor: »Hvorfor be'r Far ikke til Gud?« M.: »Fordi Far ikke tror, der er nogen Gud.« S.: »Ja men derfor kunde han da godt gøre det, for hvis han er der, saa er det da godt, at han gør det; og hvis han ikke er der, saa gør det jo ikke noget.«

Da den anden Søster (R.) hørte sin Mor fortælle nogle smaa Børne-

historier fra Johs. Jorgensens Bøger, sagde hun: »Er der ikke flere; hvad handler det andet om?« M.: »Det handler om hans Religion, om at han gerne vil tro, men han kan ikke.« R. gav sig til at le, men paa en hemmelighedsfuld Maade, hvorfor hendes Moder spurgte: »Hvorfor ler du?« R. svarede: »Ikke for noget, der kommer dig ved.« M.: »Jo, er det, fordi du tror?« R., stadig leende paa samme Maade: »Nej, det er fordi jeg vilde ogsaa gerne tro, men jeg kan heller ikke.« — En Maaned efter læste hun et Digt om Gud af Johannes Jorgensen og sagde saa: »Ja jeg ved ikke, hvad jeg skal tro. Jeg svæver mellem Himmel og Jord.« Hendes Moder spurgte: »Er du ked af det?« R.: »Naa, næ; men det maa være kedeligt for Johs. J. for naar man er voksen, saa skal man jo vide, hvad der er det rigtige, og naar man saa alligevel ikke ved det, saa maa det rigtignok være kedeligt.« Det er ikke netop de »morsomste« Udtalelser, jeg her har anført. De er valgt for at karakterisere Standpunktet til det religiøse, ikke for at vise, hvor underholdende Bøgerne er. De mange morsomme Anekdoter maa nemlig helst komme som oplivende Krydderi for den, der læser Bøgerne af psykologisk Interesse, ikke som det egentlige Formaal med Læsningen.

Hvad der især bidrager til at gøre Læsningen underholdende er, at lagttagelserne er gjorte over to saa opvakte og intelligente Børn. Nu kunde man jo befrygte, at de af den Grund var mindre almengyldige. Men dette tror jeg ikke er rigtigt. Alle Udtalelserne er mere eller mindre typiske for barnlig Tankegang og Følemaade. Forskellen mellem begavede og ubegavede Børn er snarest den, at de begavede Børn med deres større Livlighed og Meddelsomhed giver det, der rører sig i dem, mere prægnante Udtryk og derved bliver Talere for alt det i Barnenaturen, der hos de mindre begavede ikke kommer saa tydeligt til Udtryk. Righoldigt i denne Henseende er især Kapitlet om »Barnet som Psykolog« (»Forskolebarnet«, S. 51—71).

Tilsammen kunde alle disse Bøger have Overskriften: »Forældrene som Psykologer«. I hvert Fald har de hos Forældre en stor Mission at opfylde. Alle Forældre, der har Børn i lignende Alder, burde ikke blot læse disse Bøger, men tage dem til Forbillede og selv samle og nedskrive deres lagttagelser. Det er ikke blot morsomt for Forældrene og for Børnene, naar disse engang som ældre kan læse de biografiske Optegnelser og sammenligne dem med hvad de selv kan huske. Saadanne Samlinger kan — uden at de alle behøver at trykkes og udgives — blive af stor Betydning for Studiet af det typiske Sjæleliv hos Børn. Der vil altid findes dem, som gerne vil laane saadanne Samlinger til Bearbejdelse og Uddrag. Det er derfor heldigt, at Vilhelm Rasmussen foruden de mere gennemarbejdede Bøger om Hjemmebarnet, Børnehavenbarnet og Forskolebarnet, nu ogsaa har udgivet en saadan rent kronologisk og ubearbejdet Samling: »Et Barns Dagbog«. Det er at haabe, at Eksemplet vil smitte, saa det i alle fremtidige unge og interesserede Hjem vil hedde: »Hvert Barn sin Dagbog!«

Axel Dam.

Ved Spinettet.
Silhuet af Emma Nordvig.

A. SØEBORGS DANSKE CHOCOLADER

ILLUSTRERET TIDENDE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Paa Omslaget: Rembrandts Dameportræt. Nivaagaard-Museet.
Paa Forsiden: L. Brandstrups Buste af Johannes Hage. Statens Museum for Kunst.
Museumsdirektor, Dr. phil. Karl Madsen: Johannes Hage og Nivaagaard-Samlingen.
Max Lobedanz: Hver din Finger — Digt.
Poul Hedemann: April, illustreret af H. O. B. Andersen.
Ugens smaa Begivenheder. Tegninger af B. Bülmann-Petersen.

Nygrønlandsk Skillement.
Ugens Begivenheder i Billeder.
Holger Rørdam: Teater. Omkring »Charites Portræt«. Teaterbilleder.
Dr. phil. Vilh. Lorenzen: Nyhavn.
Dr. phil. Axel Dam: Litteratur. Barnets Sjæleliv.
Ved Spinettet. Silhuet af Emma Nordsig.

ABDULLA

Englands
populæreste Cigaret.

MASKIN GYMNASTIK

Motions- og Sygegymnastik
for Herrer, Damer og Børn.
— Forlang Prospekt —
MEDIKO-MEKANISK INSTITUT
CITYGADE 19. TELEFON BYEN 3069

MASAGAMA THE

ER UOVERTRUFFEN
KUN EN KVALITET
DEN BEDSTE

6 1/2 Kr. pr. 1/2 kg

IMPORT VED

MOSES & SØN G. MELCHIOR
KØBENHAVN STR. N. J. G. 34
T. LEFON CENTRAL 8720

Den kgl. Skydebanes RESTAURANT

DAGLIG KONCERT
DIRIGENT
Kapelmester AXEL SCHIÖLER

Dinér - Soupér - à la Carte
Efter Teater: tid Smørrebrød

Telf. for Bestilling
12607 & 2868

Lad Deres
Haar
permanent
bølge.

HOLDER
I VASK

Lad Deres
Haar
permanent
bølge.

HOLDER
I VASK

Fineste Udførelse hos
Frk. Dagmar Møller,
Østergade 8.

Kobberstikhuset i Martin Petersen Dron. Tværgade

Ca. 10,000 Blade
Fineste gamle Tryk
Billigste Priser

SALMONSENS KONVERSATIONS LEKSIKON

2 UDGAVE
Sjældne og Sædvanlige
Signerede Artikler af
over 500 fremragende
Videnskabsmænd.
Bind I—XIII er udkommet.
Faas paa Ratebetaling
overalt i Bogladernerne.
I. H. Schultz Forlagsbogh. A/S

TELF. 778

VALKENDORFSGADE 34-36
ved Helligaandskirken

UDGIVET AF SELSKABET TIL BEVARELSE AF
ILLUSTRERET TIDENDE

REDAKTION:
LOUIS BOBÉ (ANSVARHAVENDE), N. V. DORPH
OG SOPHUS MICHAËLIS
REDAKTIONSSKRETVÆR: HOLGER RØRDAM
REDAKTIONSTID 2-4

REDAKTION OG EKSPEDITION: KONGENS NYTORV 21
TELEFON: CENTRAL 8338

ABONNEMENTSPRIS 10 KR. KVARTALET
TIL UDLANDET MED TILLÆG AF PORTO
ENKELTE NUMRE 1 KR.
ABONNEMENT KAN BESTILLES
I BLADETS EKSPEDITION SAMT HOS BOGHANDLERNE
OG PAA POSTKONTORERNE

REPRODUKTIONERNE
UDFØRT I DANSK REPRODUKTIONSANSTALT
OG TRYKNINGEN I
DET HOFFENBERGSKE ETABLISSEMENT

Farveri

Indleveringssteder:
Søndersgade 3, 71 000
Vesterbrogade 61, 1000 N. 2
L. Torvegade 7, 2000 N. 2
Bl. Kongens 175, 71 1 1 100

Kemisk Tøjrensning

— Inventar 21-41 —
Fabrik:
Rådmandsgade 11
Tlf. 4007 4 4708

Jobs Barding

Forløb og store Ansøgninger for Kemisk Rensning efter System Barbe

PELSVAREER

STORT UDVALG
BILLIGSTE PRISER
ALT TIL FAGET
HENHØRENDE

35 ANDREAS PALSHOLM 35
BUNTMAGER
NØRREBROGADE

Leverandør til Varelotteriet
TELEFON NORA 1605

AKTIESELSKABET
DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

(THE EAST ASIATIC COMPANY, LIMITED)

KØBENHAVN

FILIALER: BANGKOK OG SINGAPORE

== EGNE AGENTURER: ==
 SOERABAYA * SHANGHAI * HANKOW
 * VLADIVOSTOCK * DALNY * HARPIN *
 NEW YORK * SAN FRANCISCO * VAL
 PARAISO * DURBAN * JOHANNISBURG

REGELMÆSSIG RUTEFART
 SIAM * KINA * JAPAN * SYDAFRIKA *
 * AUSTRALIEN * JAVA * VESTINDIEN *
 MEKSIKO OG VESTKYSTEN AF NORD-
 OG SYDAMERIKA ==

Import til Europa af østasiatiske og andre oversøiske Produkter,
 Teak og andre Træsorter. — Eksport til oversøiske Pladser af
 :: europæiske Produkter. — Skov og Savmølle drift i Siam. ::

Alle nærmere Oplysninger er-
 holdes ved Henvendelse til
 Kompagniets Hovedkontor,
 Holbergsgade 2, København K.

Cohrs & Ammé A/s
 København
 Toldbodgade Nr. 10
 Telefon 14135 (4 Linier) Statstelefon 531

International Spedition
 Agenter for
 Transatlantiske Linier

**KJØBENHAVNS
 HANDELSBANK**

STIFTET 1873
 AKTIEKAPITAL Kr. 50,000,000 * RESERVEFOND Kr. 29,000,000
 HOVEDKONTOR: HOLMENS KANAL 2

AFDELINGER:

AMAGERTORV 29 · GAMMEL TORV 4
 GAMMEL KONGEVEJ 98 · STORE KON-
 GENSGADE 58 · SØLVGADE 84

FILIALER I:

AABENRAA · AARHUS · ESBJERG
 GRAASTEN · HADERSLEV · HORSSENS
 KALUNDBORG · ODENSE · RANDERS
 RØNNE · SØNDERBORG · TOFTLUND
 · · · TØNDER · VIBORG · · ·

GRUNDLAGT

5. OKT. 1871

LANDMANDSBANKEN
 UDFØRER ENHVER ART AF BANKFORRETNINGER

Penge modtages til Forretning paa Bankbøgs vilkaar
 og paa længere Tid — Diskontering og Inkassation
 af Veksler paa inden- og udenlandske Pladser — Laan
 ydes mod Haandpant — Kassekreditter indrømmes
 — Obligationer, Aktier, fremmed Mont m. m. købes
 og sælges — Akkreditiver og Veksler paa alle større
 Pladser i de 5 Verdensdele udstedes — Telegrafiske
 Udbetalinger besørges over hele Verden — Kupons og
 udtrukne Obligationer indfries — Værdipapirer mod-
 tages til Opbevaring i aabent Depot — Boxer udlejes.

30 AFDELINGER I KJØBENHAVN
 68 AFDELINGER I PROVINSEN